



2009.11.11

Stockholms stadsbyggnadskontor
Registraturen
Box 8314
10420 Stockholm

Norra Stationsområdet, stadsdel med brist på sol. Utställd Detaljplan för fastig- heten Vasastaden 1.16 m fl, Norra Station, i stadsdelen Norrmalm S- Dp 2009-02013-54.

Sammanfattning

Samfundet S:t Erik kan inte se att någon avgörande förbättring av planförslaget gjorts med anledning av inkomna remissvar. Skyskraporna vid Torsgatan förtar effektivt det av stenstadens intimitet och rumslighet som ännu finns kvar i närområdet. Detta är särskilt tydligt i Torsgatans redan hårt trafikbelastade och ganska ödsliga gaturum. Än mer groteska ter sig dessa skyskrapor med tanke på att de kommer att upplevas från och ses tillsammans med det finstämda Rödabergsområdet. Höghuset på Norrtullsterrassen utgör, trots något reducerad höjd, ett oacceptabelt visuellt intrång i Nationalstadsparkens historiska landskap och kommer att förta upplevelsen av Wennergrens Center. Inget i det nu redovisade materialet visar att den nu böljande berömda Stockholmssiluetten inte påverkas negativt också av övrig ny hög bebyggelse på tvärs mot rullstensåsen.

Samfundet S:t Erik är en livlig förespråkare av stadens värden, den täthet som ger stadens puls och kanske framförallt möjlighet att nå det man behöver till fots. De presenterade jämförelserna med amerikanska stadsbilder ger positiva associationer. Men med vårt låga medelstånd blir gaturummen mörkare än på sydligare breddgrader. Skugga är bara eftersträvansvärd under några få dagar om året. Vad händer den dag då det inte uppfattas som ett lika stort värde som idag att bo i innerstadsmiljö? Förslumning av tät innerstadsmiljö kan komma igen. Man frågar sig dessutom om den anonyma och storskaliga centrumbebyggelse som redovisas på förslagets illustrationer kan ge eftersträvd stadskänsla.

Förslagets påverkan på Stockholms siluett måste studeras närmare

Norra stationsområdet ligger i en naturlig dalsänka. Överdäckningen kommer med den höjd som bebyggelsen avses få tvärtom att upplevas som en ny ås på tvärs mot den idag i stadssiluetten så betydelsefulla nordsydliga rullstensåsen. Risker är att dess verkan blir att den nu böljande siluetten sedd på avstånd från många platser i staden helt enkelt plattas ut och ett för Stockholm viktigt karaktärsdrag successivt omintetgörs.

De föreslagna höghusen innebär självklart också en risk för Stockholmssiluetten. De två höghusen Tors torn vid Torsgatan har höjts till 144 m. Det innebär att de med 50% eller mer överstiger den höjd som vi vant oss vid som markering av stenstadens ytterkant och som blivit en del av Stockholms identitet. De kommer dessutom att upplevas som "riktiga" skyskrapor, något som definitivt inte hör hemma i en stad med Stockholms karaktär. Än värre kommer de

Post- och besöksadress	Telefon	Telefax	E-mail	Postgiro	Bankgiro	Org.nr.
Köpmangatan 5, nb 111 31 STOCKHOLM	08-21 09 24	08-21 90 97	samfundet.st.erik@telia.com	15 70 57 - 1	820-1550	80 2003 - 3950

att upplevas i närområdet. De för med sig en högst påtaglig skal- och perspektivförskjutning som kraftigt ökar känslan av storskalighet och anonymitet. Särskilt tydligt blir detta i Torsgatans redan hårt trafikbelastade och ganska ödsliga gaturum. Det lilla av stenstadens intimitet och rumslighet som ändå finns där förtas effektivt av de föreslagna skyskraporna. Än mer groteskt ter sig tornen med tanke på att de kommer att upplevas från och ses tillsammans med det finstämda Rödabergsområdet, ett riksintresse för kulturmiljövården.

Det föreslagna tornet på terrassen vid Norrbacka är oacceptabelt både med tanke på Nationalstadsparken och Wennergrens center. Det hjälper inte mycket att det i utställningsförslaget sänkts med tio meter från 70 till 60 m. Sett från Nationalstadsparken kommer det att fortfarande upplevas som ett onödigt visuellt intrång som stör upplevelsen av dess natur och av dess historiska landskap. Det förtar också upplevelsen av Wennergren center som symbol för forskning och framsteg. Den noggrant planerade dominans, som meningsladdat och betydelsefullt landmärke, som det idag har i stadsbilden, är helt beroende att det står ensamt.

Exemplen från andra delar av världen med att höghus utan annan mening än att vara höga lagts till andra höghus förskräcker. Den förstärkning av entrén till huvudstaden som avses att uppnås genom dessa skulle kunna uppnås på betydligt bättre sätt. Varför inte använda det klassiska Stockholmsmönstret att hellre accentuera höjdparter och entréer med byggnader som i höjd endast något lite överstiger omkringliggande bebyggelse men som utmärker sig genom bästa arkitektoniska kvalitet. Bebyggelsen på Mariaberget invid Slussen skulle t ex kunna ge inspiration.

De fåtal översiktsbilder som redovisas i utställningsförslaget av den nya bebyggelsens inverkan Stockholms siluetten och på bilden av Stockholm som helhet räcker inte. Flertalet utkikspunkter varifrån stadsbilden kan tänkas påverkas saknas fortfarande.

Förslumning av stadskärnor är alltid ett reellt hot på sikt

Samfundet S:t Erik är en livlig förespråkare av stadens värden, den täthet som ger stadens puls och kanske framförallt möjlighet att nå det man behöver till fots. Men vi måste inse att den dag kan komma då det inte uppfattas som ett lika stort värde som idag att bo i stadskärnan. Är då den byggda kvaliteten inte tillräckligt bra så är steget inte långt till att utvecklingen blir negativ. Då är det inte någon fördel att vi återigen byggt där det är som dyrast. Förslummad innerstad kan komma igen. Dagens underhållskrävande formspråk och materialval bidrar inte heller till långsiktigt attraktiv miljö.

Exploateringen synes väldigt hög. De presenterade jämförelserna med amerikanska stadsbilder ger positiva associationer. Men hur många av oss har ens besökt någon av de många lägenheter eller kontor som finns bakom de fantastiska lägen som exponeras ut mot de ljusa stråken. Med vårt låga medelsolstånd tränger inte solen ner i gaturummen som på sydligare breddgrader. På våra breddgrader är solljuset viktigt. Skugga är bara eftersträvansvärd under några få dagar om året.

Samfundet vill också påpeka att den storskaliga centrumbebyggelse som redovisas på förslagets illustrationer känns tillbakablickande. Den bidrar inte heller vare sig till önskvärt socialt liv eller till känslan av trygghet. Det är helt annan mindre anonym och mer humanistiskt inriktad arkitektur som ger ramen för den stadsmiljö som de flesta uppskattar. Att inte något av befintlig bebyggelse och då särskilt det så kallade "Klockhuset" inte finns kvar är också mycket negativt för möjligheten att uppleva stadskänsla.

Post- och besöksadress	Telefon	Telefax	E-mail	Postgiro	Bankgiro	Org.nr.
Köpmangatan 5, nb 111 31 STOCKHOLM	08-21 09 24	08-21 90 97	samfundet.st.erik@telia.com	15 70 57 - 1	820-1550	80 2003 - 3950

Slutord

Stockholmssiluetten, Stockholms kanske främsta varumärke är särskilt viktig. Den utmärks av det böljande landskapet och att bebyggelsen i stort följer markens kontur med en arkitektur som accentuerar höjder och bergskanter. Den nordsydliga rullstensåsen förstärker vågrörelsen i stadslandskapet. Ur siluetten sticker med få undantag fortfarande bara kyrktorn och andra offentliga byggnader. All planering bör utgå från en strävan att poängtera och förfina dessa grunddrag. Motsatsen måste undvikas med alla medel. Sönderbyggda alltför täta storstäder utan flexibilitet för att möta framtidens idag okända utmaningar finns det gott om.

Vill vi åter igen bli ledande inom stadsplanering så måste vi ta nya tag. Vi måste finna en ny form för en storstads utveckling som utgår från Stockholms karaktär och topografiska förutsättningar, som involverar hela storstadsområdet och som är Stockholms egen.

Kerstin Westerlund Bjurström
Ordförande Samfundet S:t Erik

Kopia: Samfundets utsändningslista

Samfundet S:t Erik är en ideell förening. Gemensamt för dess medlemmar är ett genuint intresse för Stockholm. Samfundet verkar för att historiska och konstnärliga krav tillgodoses vid Stockholms omdaning och utveckling. www.samfundetsterik.se

Post- och besöksadress	Telefon	Telefax	E-mail	Postgiro	Bankgiro	Org.nr.
Köpmangatan 5, nb 111 31 STOCKHOLM	08-21 09 24	08-21 90 97	samfundet.st.erik@telia.com	15 70 57 - 1	820-1550	80 2003 - 3950